

DREPTUL

LEGISLAȚIUNE—DOCTRINA—JURISPRUDENȚA—ECONOMIE POLITICĂ

APARE ODATĂ PE SĂPTĂMÂNĂ SUB CONDUCEREA D-lor

C. G. DISSESCU

V. ATHANASOVICI, PAUL NEGULESCU, DEM. NEGULESCU, ALEX. CERBAN, G. MEITANI,

N. POLIZU-MICȘUNEȘTI, C. HAGI-THEODORAKY

SILIU RĂDULESCU

SECRETAR DE REDACȚIE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA

3, STRADELA SF. SPIRIDON, 3

B. P. RĂDULESCU

REDACTOR-ADMINISTRATOR

B. P. Rădulescu.— *Banchetul Cincantenarului.*
Eugen Pettit.— *Tăgăda de dreptate.*
I. V. Tamescu.— *Câteva jurisprudențe care ar trebui create.*
JURISPRUDENȚA ROMÂNĂ.— *Inalta Curte de Casație și Justiție, secțiunea I.*— Comisii arbitrale.— Recursuri judecate de tribunal.— Sentință.— Neadmisibilitatea apelului la Curte. (Ion Crasan cu Ion Florian).
Curtea de Apel din București, secțiunea IV.— Nume patronimic.— Divorț.— Dacă soția divorțată poate să conserve numele patronimic al fostului soț. (Elena G-ral Eremia Grigorescu cu Eleonora Arapu-Grigorescu).
Trib. Județului Roman.— Inchiriere.— Natura contractului.— Locatar.— Inchirierea făcută în vederea unei anumite persoane.— Sub-inchiriere.— Clauză prohibitivă. (Sura Lazarovici cu Isaac Kohn și alții).

BANCHETUL CINCANTENARULUI

Aniversarea celor cinci-zeci de ani de activitate juridică a *Dreptului* a fost sărbătorită printr'un strălucit banchet care a avut loc Joi seara sub președinția d-lui C. G. Dissescu, având în față pe cei doi venerabili jurisperiti, d-nii M. Pherekide și B. Missir, singuri cari mai sunt în viață din pleada de juristi dela 1871 cari au fondat *Dreptul*, precum și pe d-l C. R. Manolescu, primul președinte onorar al Inaltei Curți de Casație.

La această festivitate juridică au luat parte peste 130 persoane, avocați, magistrați și profesori universitari și diferite notabilități din lumea politică și judiciară cari au aparținut Baroului și Magistraturii.

În tot timpul mesei, cea mai vie animație și cordialitate n'a încetat a domni între comenseni. Era o adevărată plăcere a vedea atâtea personalități pe cari în viața publică li desparte deosebirea de idei și opinii, stând la aceeași masă, lucru ce se întâmplă foarte rar.

La locurile de onoare s'a remarcat dintre personalitățile politice, prezența d-lui Take Ionescu, președintele consiliului, și a d-lor M. Pherekide, B. Missir, C. Dissescu, Al. Constantinescu, Petre Missir, Em. Antonescu, Jean Th. Florescu, Traian Iasi, V. Athanasovici, D. Dobrescu, M. Schina, C. Bacalbașa precum și a d-lor ministrii St. Popescu, G. Mironescu și C. Xenii.

S'a remarcat asemenea și prezența D-rei Dobrescu ca reprezentantă a elementului feminin din Barou.

La șampanie, d-l Dissescu, președintele serbării, a ridicat primul toast în sănătatea Majestății Sale, Regele care dă putere Legii și sancționează Dreptatea,

urându-i ani mulți de domnie glorioasă pentru fericirea României și prosperitatea Justiției, temelia Statului.

A urmat apoi seria celorlalte cuvântări, ținute în ordinea următoare de d-nii M. Pherekide, B. Missir, V. Athanasovici, Petre Missir, C. Hamangiu, D. Dobrescu, C. Dissescu, Take Ionescu, primul ministru, Al. Constantinescu, Stelian Popescu, N. Schina, M. Balș, Em. Antonescu, P. Hagiopol, Radu Rosetti, Vespasian Pella, N. Ștefănescu, Al. Dobriceanu, C. Romano, I. Codreanu, C. Romano, a doua oară făcând elogiul *Pandectelor Române*, mumentala publicațiune juridică a d-lui C. Hamangiu. În fine d-l V. Ardeleanu în numele *Tribunei Juridice*.

În numărul închinat jubileului, care va apare după vacanța Crăciunului, vom da pe cât va fi posibil aceste frumoase cuvântări. Pentru acum, nu pot decât a exprima mulțumirile și recunoștința mea pentru călduroasa simpatie ce mi s'a arătat cu această ocaziune, și care a răsplătit cu prisos munca și activitatea ce am depus la această revistă în timp de 31 de ani.

Sentimentele unanime manifestate *Dreptului*, m'au convins că această revistă e o tradiție intelectuală a lumii juridice, robustă și năpăstioasă.

Banchetul s'a terminat la ora 1 din noapte, fiecare d'in comenseni ducând cu sine amintirea acestei serbări frumoase și pe deplin reușită.

B. P. Rădulescu,

PARERI ȘI DISCUȚIUNI

TĂGĂDA DE DREPTATE

O justiție lentă, nu este o bună justiție. Pornind dela această axiomă, fostul ministru de Justiție, jurist consumat care ca avocat a putut să-și dea seamă de suferințele imprișinaților, din pricina încetinelei cu care se tranșează litigiile civile, a luat pe cale de circulație mai multe măsuri menite să atenueze răul. Atât însă nu este de ajuns. Trebuie să lăsăm la o parte din discuție cazurile în cari însăși imprișinații sau avocații lor convin la amânări peste amânări. În justiția civilă, spre deosebire de cea penală, acțiunea ca și termenele de judecată sunt la dispoziția părților.

Art. 93 pr. civ. consacră acest principiu.—Deci, în această privință nu poate fi vorba de o accelerare. În schimb însă, chestiunea se pune în mod imperios în ce privește acțiunile în cari reclamantul are interesul să ia un cât mai grabnic sfârșit, grabă la care pârătul având interes să se opui, uzează de toate șicanele pe care-i le permite procedura civilă, pentru a întârzia soluțiunea procesului.

Primesc reclamația unei bătrâne văduve în lacrimi. De doi ani se judecă cu un uzurpator care-i stăpânește casa. Tot soiul de șicane i s'a făcut în acest timp, chemări în garanție, intervenții, etc. Pârătul opune la început că posedă ca proprietar. Reclamanta după o serie de termene necesare pentru a dovedi dreptul său de proprietate, vede—atunci când credea că i s'a sfârșit calvarul—că pârătul schimbându-și sistemul de apărare, susține că imobilul se află în posesiunea lui în calitate de chirie, prezentând și un act care face verosimilă alegațiunea lui. Deci altă serie de dovezi, necesitând alte amânări. Aceasta nu este oare o adevărată țagadă de dreptate.

Remediul?

1) O cât mai frecventă aplicare a disp. art. 114 pr. civ., în ce privește chemările în garanție.

2) Strictă aplicare a art. 72 pr. civ. relativ la depunerea și comunicarea actelor de cari părțile înțeleg să se servească în proces.

3) În sfârșit modificarea al. 5 din art. 69 pr. civ. în sensul următor:

Lipsa numelui, a pronumelui, nearătarea obiectului precum și neindicarea temeiurilor de drept și de fapt sunt prescise sub sancțiunea respingerii acțiunii.

Pârătul va fi dator ca în termen de zece zile dela primirea duplicatului de pe acțiune, să depună la grefa trib. înaintea căruia este acționat, petițiunea cuprinzând temeiurile de drept și de fapt pe cari se opune la admiterea reclamațiunii. În caz contrar, acțiunea va fi admisă ca întemeiată, pârătul decăzând în pretențiile sale.

Aceste temeiuri de drept și de fapt ale ambelor părți nu pot fi schimbate, modificate sau adăugate în tot timpul procesului, atât în prima instanță cât și în apel.

Regulele de procedură, făcute pentru asigurarea unei bune justiții, care trebuie să descopere adevărul dând fiecăruia ceea ce este al său, sunt întemeiate pe principiul *eadem quod plerumque fit*.

Aceste reguli urmează a fi aplicate în scopul în care au fost edictate, judecătorii cari le aplică veghind ca ele să nu fie întrebuintate ca mijloc de străgănire.

La chemarea în garanție, legiuitorul înscrie ca armă în contra șicanei art. 114 pr. civ., iar pentru înfățișarea actelor, edictează sancțiuni în art. 72 pr. civ. Trebuie neapărat găsit un remediu și în privința așa ziselor sisteme de apărare cari se inventează în cursul instanței în scopul prelungirii *quasi* la infinit a duratei procesului.

Credem că o dispozițiune în sensul celei de mai sus ar remedia răul și de aceea o supunem aprecierii celor cu bune intențiuni și cu putința de realizare.

EUGEN PETIT

Prim-Președinte al Trib. Iași

CÂTE VA JURISPRUDENȚE CARE AR TREBUI CREATE

Timpurile de mari cataclisme și turburări sociale prin care am trecut, au răsturnat *dreptul comun*, în multe din principiile sale inmutabile.—Nouă fapte, noi necesități sociale, au apărut la orizont, cari s'au substituit dreptului vechi, creînd pe alte baze, **un drept nou.**

Două sunt situațiunile de fapt mai deosebite, care s'au prezentat după război înaintea instanțelor noastre judecătorești și cari în zadar au reclamat dreptate, față de actualele texte de legi, căci au fost respinse fără șovăire de judecătorii noștri, deși dreptatea socială ar fi cerut altfel de soluțiuni.

Prima chestie este starea de plâns și intolerabilă a văduvelor de război, cari sunt isgonite cu copiii cu tot din casele și locurile stăpânite de soții lor, morți în război, sub-pretextul, legal de altfel, că aceste locuri și case defunctul nu le-ar fi stăpânit în baza unui act, ci i-au fost date numai spre folosință.—A îndemna pe văduve să pornească acțiune în turburare de posesie, vin părinții defunctului și fac cerere reconvențională în revindicare, având toate șansele de reușită cu ei, căci atât dreptul comun cât și legea excepțională privind familia și averea mobilizatului mort în război—recunosc oarecari drepturi văduvei acestuia, însă numai asupra bunurilor și averii posedate de defunct *ca proprietar* și știut este că nici unul la sută din sătenii noștri nu fac acte scrise.

Data fiind această situație de fapt nenorocită și constrânsi zilnic de nevoia de a rezolva omeneste această chestiune, m'am gândit la următoarea soluțiune de drept, care dacă ar reuși să se impună și să se menție, s'ar creia cea mai dreaptă și echitabilă jurisprudență.—Potrivit art. 186 cod. civ. „copilul nu poate cere dela părinții săi vreo parte din averea lor spre a se căsători, iar toți comentatorii dreptului civil, în frunte cu eminentul nostru jurisconsult D. Alexandresco (Vol. I pag. 697) consideră această obligație a părinților, *ca o obligație naturală.*

Când nimeni nu-l silește să-și achite această obligație naturală și totuși o face, de bună voie, nu ar fi oare drept și echitabil ca să i se aplice textul art. 1092 al. 2 cod. civ. aplicabil la toate obligațiunile naturale în caz când ar veni în urmă și ar cere înapoi, ceiace a dat de bună voie? Se va zice poate că lucrul dat, constituind o donațiune, aceasta trebuie făcută prin act autentic (art. 813 cod. civ.), căci altfel este nulă, în sensul de inexistentă (art. 1168 cod. civ.).—Să se țină bine seama că, în speța noastră, nu este vorba de o donație propriu zisă—căci cel care-și achită o obligație naturală, nu se poate spune că donează—ci de achitarea unei asemenea obligațiuni, care poate să se facă în orice mod—ca orice plată în genere—fără a fi nevoie de vreo formalitate esențială, solemnă, de îndeplinit, ca la donațiuni, convenții matrimoniale, etc.

Același lucru răspundem și celor care susțin că în speța fiind vorba de o înzestrare, orice convenție matrimonială trebuie să fie făcută prin Tribunal mai înainte de celebrarea căsătoriei, sub pedeapsă de nulitate (art. 1228 cod. civ.).—Și aci se confundă

lucrurile, căci în speță nu poate fi vorba de o înzestrare, care știm că nu se poate face de cât numai pentru fete (art. 1233 cod. civ.) și de cazul art. 186 cod. civ., adică de achitarea, de plata benevolă din partea părintelui a obligației sale naturale, de a-și căpăta copiii, de care este ținut și moralmente, plată pe care o poate face fie în bani, fie sub forma unei „*datio in sulutum*“, obiecte casnice sau pământ de casă sau de cultură.

Consacrându-se această jurisprudență de o înaltă echitate socială, s'ar veni efectiv în ajutorul miilor de nenorocite văduve de război cari astăzi sunt alungate pe drumuri, de socrii sau cumnați lor dușmănoși.

A doua chestiune iarăși de o mare importanță, și înaltă moralitate socială, ar fi posibilitatea pentru instanțele judecătorești, de a rezilia diferitele contracte făcute înainte de război, în condițiuni în cari astăzi n'ar mai fi fost încheiate, dacă se ține seamă de complecta răsturnare de valori întâmplată după război. — Cunoșc cazuri de concesionari de terenuri carbonifere și de păduri cu prestațiuni periodice anuale cari n'au fost încheiate de cât în vederea împrejurărilor de atunci, cari însă astăzi s'au schimbat cu totul. — Astfel sunt moșneni cari înainte de război trăiau omen-ște cu venitul rațional pe atunci, ce-și rezervase prin contracte și cari astăzi s'au cufundat în datorii enorme și în curând vor fi nevoiți să-și vândă tot, spre a putea face față colos-lelor greutăți ale vieții de astăzi, în timp ce concesionarii lor realizează averi fantastice, iar societățile dau dividende scandaloase! Cunoșc un mare moșnean, proprietar din Pietroșița, a cărui casă a fost vizitată și cunoscută și de defuncta regină Elisabeta, care și-a vândut partea sa de pădure dintr'un munte, înainte de război, pe o sumă de nimic. — Concesionarul numai anul trecut a scos 3.000.000 lei venit din parchetul exploatat, iar el, nenorocitul de proprietar, este astăzi aproape ruinat și s'înt să trăiască din expediente. — Dar câte alte cazuri nenorocite de asemenea natură nu cunoaște fiecare!

Ei bine, mă întreb acum și cu mine se întreabă atâția alții, *drept e să fie așa?* Ce suflet și ce stăpânire dumnezeiască le trebuie acestor oameni cari văd cum alții scot bogății imense după locurile lor, iar ei rămân săraci? Dar să lăsăm partea sentimentală, căci nedreptăți sunt multe pe lume și mult mai strigătoare poate și să trecem la realitatea lucrurilor, să vedem dacă nu cumva s'ar putea, dacă nu apula în justiție asemenea contracte de spoliațiune, cel puțin să se mărească quantumul prestațiunii anuale în proporție cu nevoile vremii de zi.

Trib. Ilfov s. l.-a. com. având de judecat executarea unei convențiuni de cont-curent, garantată printr'un gaj, încheiată în 1912, cu arătarea că comptul se va ține și achita „*in fianci belgieni*“—cari pe atunci erau egali cu lei noștri ca valută—a decis că debitorul poate lichida și după război acest compt-curent, achitând creditorului suma datorată *in lei*.

Motivul Trib. a fost art. 970 cod. civ. care prevede că convențiunile trebuiesc executate „cu bună credință“ și că în contractele sinalagmatiche avantajile ce părțile își creiază reciproc, sunt bazate „pe îm-

prejurări cunoscute și prevăzute“, cu alte cuvinte ele au admis, încheind contractul și clauza tacită „*rebus sic stantibus*“ potrivit căreia, părțile sunt presupuse că au convenit ca contractul să fie reziliat, dacă ar surveni evenimente de așa natură încât dacă le-ar fi cunoscut la data contractului, ele nu l-ar mai fi încheiat (vezi *Dreptul*, No. 33|920) sau în tot cazul nu l'ar fi încheiat tot în aceleași condițiuni. — E în afară de orice discuție că războiul prin care am trecut, cu efectele sale nebănuite și turburările economice adânci ce i a urmat, este evenimentul cel mai tipic, care să ocazionaizeze aplicarea acestei clauze tacite—*rebus sic stantibus*—care trebuie *subînțeleasă* în toate contractele sinalagmatiche, întocmai ca și clauza rezolutorie tacită (art. 1020 c. civ.). — Examinându-se intenția părților în momentul încheierii contractului, se poate susține în mod serios, că acești moșneni ar fi concesionat și astăzi tot în aceleași umilitoare condițiuni, cu aceleași avantaje de nimic, anuale, cum au contractat înainte de război? Nu s'ar putea ca și în asemenea cazuri instanțele noastre judecătorești, apreciind în mod suveran faptele, să găsească că e locul a face aplicarea clauzei tacite de mai sus și să decidă, după speță, rezilierea contractului, suspendarea executării lui sau cel puțin să modifice, măbind quantumul prestațiunilor anuale?

Dar art. 977 cod. civ. după care „convențiunile trebuiesc interpretare după intenția comună a părților“? Acesta oare să fi fost voința părinților într'un contract oneros sinalagmatic, ca să creieze de o parte bogății excesive, iar de cealaltă parte ruină complectă? Ce motiv să fi avut acești oameni ca să accepte un asemenea contract ruinător?

Dar art. 953 cod. civ. care permite să se anuleze un contract „când consimțământul unei părți e dat prin eroare.“ Se poate spune că la data contractului părțile au avut în vedere și împrejurările extraordinare ale războiului, pe care nici o minte omenească nu le a putut cunoaște și prevedea consecințele și în privința cărora deci le-a lipsit complect consimțământul? Imprejurările de mai sus nu s'ar putea privi ca un fel de „*error communis*“ care să poată servi ca motiv de anulare unor asemenea contracte de jaf? Se poate ca jurisprudența noastră să confințească astfel de nedreptăți?

Atragem deosebită atenție a tuturor celor cari se ocupă cu dreptul, asupra însemnătății sociale enorme, a acestor situațiuni de fapt, și supunem conștiinței și meditațiunii luminatei noastre magistraturi chestiunile de mai sus, pentru ca într'o sfortare unanimă, să facă să triumfe *Dreptatea* chiar forțând puțin textele înguste, ale legii actuale.

I. V. Tomescu
Judecător-Pucioasa

JURISPRUDENȚA ROMÂNĂ

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE S. I

Audiența de la 23 Septembrie 1921

Președenția d-lui G. V. Buzdugan, președinte

Ion Crassan cu Ion Florian

COMISII ARBITRALE. — RECURSURI JUDECAȚE DE TRIBUNAL. — SENTINȚE. — PRONUNȚAREA LOR FĂRĂ DREPT DE APEL LA CURTE. — ART. 24 DIN DECRETUL-LEGE 1420 DIN 2 APRILIE 1920

Sentințele Tribunalului, prin care se statuiază asupra fondului în diferendele dintre proprietari și chiriași în urma casării hotărârei comisiilor arbitrale de pe lângă judecătorii de ocol, sunt definitive și nu pot fi supuse apelului la Curte de cât atunci când casarea a avut loc pe motiv de incompetență a comisiei arbitrale care a judecat.

No. 720.—Casate fără trimitere în urma recursului făcut de Ion Crassan, decizia No. 36/921 și jurnalul No. 109/921 ale Curții de Apel din București, s. II în proces cu Ion Florian a cărui opoziție e respinsă ca nefundată.

S'a citit raportul făcut în cauză de d-l consilier St. Mladoveanu.

S'a ascultat recurentul în dezvoltarea motivelor de casare și intimatul în combateri.

Curtea, deliberând,

Asupra recursului făcut de I. Crasan contra jurnalului No. 109/921 și a deciziei No. 36/921 a Curții de Apel București S. III dată în cauză cu intimatul I. Florian.

Văzând motivul I de recurs:

„Violația art. 24 din decretul-lege No. 1420 din 2 Aprilie 1920, greșită interpretare și exces de putere, întrucât Curtea de Apel își respinge incidentul de inadmisibilitatea apelului, motivând că hotărârea Tribunalului este pronunțată în primă instanță, când valoarea locațiunii anuale trece de 1500 lei, cum este în speță, interpretând greșit și prin violarea legii cuvintele «va judeca în primă și ultimă instanță după competența sa», din art. 24 sus citat, atunci când se conduce după principiile dreptului comun».

Având în vedere decizia atacată cu recurs, din care se constată că recurentul Ion Crasan, în calitate de proprietar, întemeindu-se pe art. 5 al. I din decretul-lege 1420/1920, a cerut comisiei arbitrale să oblige pe intimat a evacua un imobil;

Că comisiunea arbitrală, respingând cererea, proprietarul a făcut recurs la Tribunalul Ilfov care l'a admis, și evocând fondul a admis cererea de evacuare; că, în contra sentinței Tribunalului, chiriașul făcând apel, Curtea de apel l'a admis prin decizia contra căreia proprietarul a făcut recursul de față;

Având în vedere că înaintea Curții de apel, proprietarul recurent a susținut că sentința Tribunalului este definitivă și nesusceptibilă de nici o altă cale de atac și a cerut respingerea apelului ca inadmisibil; că, însă Curtea de apel, constatând că valoarea chiriei este mai mare de 1500 lei anual, decide că Tribunalul, evocând fondul, a judecat afacerea, conform art. 24 din lege, în prima instanță conform competenței sale generale, și deci apelul este admisibil, soluțiune criticată de recurent prin prezentul motiv de recurs.

Considerând că, pentru rezolvarea diferentelor dintre proprietar și chiriaș, derivând din prelungirea contractelor de închiriere, legea a derogat de la principiul celor două grade de jurisdicțiune și a înființat o jurisdicțiune excepțională, care să judece definitiv, urgent și sumar aceste diferende, în cazurile pe care le-a specificat anume și pe care, dacă le-ar fi lăsat să se rezolve după procedura ordinară, ar fi putut din cauza întârzierii să aducă o gravă perturbațiune și atingere ordinii publice.

Că de aceea a prescris, prin art. 24, că hotărârile pronunțate de comisiunile arbitrale sunt definitive și executorii și nu pot fi atacate de cât cu recurs la Tribunal pentru incompetență, exces de putere, violare de lege sau vădită eroare de fapt.

Că, dacă Tribunalul respinge recursul, hotărârea comisiei rămâne definitivă, iar dacă îl admite, în loc de a trimite cauza la o altă comisiune, și ca să nu se lungească judecata, a dat Tribunalului dreptul de a evoca întreaga afacere, adică dreptul de a judeca în fond și de a face ceea ce trebuia să facă comisiunea arbitrală, prin urmare sentința pe care o pronunță, urmează să aibă același caracter, adică să fie definitivă și executorie, dacă comisiunea arbitrală a judecat în limitele competenței sale.

Că este adevărat, că în cazul când motivele de recurs sunt întemeiate, art. 24 dând drept Tribunalului să evoace întreaga afacere, adaugă cuvintele: «pe care o va judeca în primă sau ultimă instanță după competența sa», de unde ar părea să rezulte că, în caz de casare, pentru orice motiv, sentința Tribunalului ar fi supusă apelului și recursului după competența sa;

Considerând însă că aceste cuvinte nu se pot raporta decât la cazul când hotărârea comisiei este atacată pentru necompetență, căci, în acest caz, comisiunea arbitrală fiind din sfera atribuțiilor sale, hotărârea ce pronunță nu mai poate să fie definitivă, dreptul comun trebuie să-și reia aplicațiunea sa, și de aceea Tribunalul, anulând hotărârea comisiei, va judeca în primă sau ultimă instanță, după competența sa;

Considerând că, deși termenii întrebunțați de

legiuitor nu sunt destul de clari, această interpretare este singura posibilă, căci, altfel, ar fi să admitem că legiuitorul, în loc să fie consecuent cu scopul ce și-a propus, de a asigura o judecată promptă pentru acest fel de procese, a făcut tocmai contrariul, înființând o procedură mai lungă chiar decât cea obișnuită, dând adică, afară de comisiunea arbitrală și recursul la tribunal, încă alte două instanțe—apelul și recursul în Casație—adică în total patru instanțe care să întârzie și să prelungească cât mai mult judecățile, ceea ce este sigur că n'a voit;

Că, afară de aceasta, precum în caz de respingerea recursului, sentința tribunalului este definitivă și nu mai poate fi atacată pe nici o cale, oricât de mare ar fi valoarea litigiului, tot astfel trebuie să fie și în caz de casare și de evocare, sentința tribunalului trebu să termine judecata, căci altfel ar trebui să presupunem că legiuitorul a înțeles să dea dreptul de apel și de recurs nu după valoarea litigiului, ci după cum tribunalul respinge sau casează, ceea ce este inadmisibil;

Că dar cuvintele: „va judeca în prima sau ultima instanță după competența sa”, se aplică numai la cazul când hotărârea comisiunii arbitrale se casează pentru motiv de necompetență, iar când ea se casează pentru alt motiv, cum este în speță, sentința tribunalului prin care se evocă fondul, înlocuind hotărârea comisiunii arbitrale nu mai poate fi atacată cu apel;

Că, prin urmare, în speță, Curtea de apel admitând apelul contra sentinței definitive și nesusceptibile de nici o altă cale de atac dată de tribunal, a excedat limitele competenței sale, și ca atare recursul de față este întemeiat în această privință și căută a se admite casându-se fără trimitere decizia și jurnalul atacat, pricina ne mai fiind susceptibilă a primi o altă judecată.

Pentru aceste motive, casează fără trimitere și respinge opoziția făcută de Ion Florian

CURTEA DE APEL DIN BUCUREȘTI S. IV

Audiența dela 11 Octombrie 1921

Președenția D-lui Sever Tipei, președinte

Elena General Eremia Grigorescu cu Eleonora Arapu-Grigorescu
NUME PATRONIMIC. — DIVORȚ — DACĂ SOȚIA DIVORȚATĂ POATE SĂ
CONSERVE NUMELE PATRONIMIC AL FOȘTULUI EI SOT. — ART. 7 ȘI 8
DIN LEGEA NUMELUI DIN 18 MARTIE 1895.

Legea prevăzând în mod expres că soția pierde prin divorț numele patronimic al soțului ei, urmează că soția divorțată nu poate pe baza art. 8 din legea numelui, care permite pentru o cauză

bine cuvântată schimbarea numelui patronimic sau adăogirea unui alt nume, să ceară a păstra numele patronimic al foștului ei soț.

No. 196. — Admisă opoziția făcută de Elena General Eremia Grigorescu în proces cu Eleonora Arapu-Grigorescu.

S'au ascultat D-nii avocați Gheorghe Trancu pentru oponentă și V. Cancicov și St. Cristescu pentru intimată.

ob sa s Curtea,

Având în vedere opoziția făcută de Elena General Eremia Grigorescu prin petiția adresată Ministerului de Justiție și înregistrată sub No. 32938 din 16 Mai 1921, în contra cererii făcută de Eleonora Arapu-Grigorescu, prin petițiunea adresată Ministerului de Justiție, de a fi autorizată să adauge la numele său de familie pe acela de General Eremia Grigorescu spre a se numi Eleonora Arapu General Eremia Grigorescu.

Având în vedere concluziunile orale și scrise ale părților precum și actele dela dosar.

Având în vedere că din actele prezentate se constată că Teofil Irimia Grigorescu s'a căsătorit cu D-ra Eleonora Arapu la 30 Octombrie 1886 în Iași, care căsătorie s'a desfășurat prin divorț pronunțat de Trib. Tecuci prin hotărârea No. 6/918, trecută în marginea actului, în 26 Iulie 1918. Generalul Eremia Grigorescu s'a căsătorit la Tecuci, cu D-ra Elena U. Negropontes, îndeplinind o datorie de onoare; că Generalul Grigorescu încetează din viață la 18 Iulie 1919 în București.

Având în vedere că, înainte d'a intra în fond, oponenta a cerut a se scoate din discuție o serie de scrisori comunicate de reclamanta la dosar, ca fiind scrisori confidențiale, de familie, și că acest incident a fost unit cu fondul.

Având în vedere că oponenta se întemeiază pe art. 1 și 7 din legea asupra numelui din 18 Martie 1895, după care nu este permis nimănui d'a purta alt nume patronimic decât acela sub care este înscris în actele de stare civilă, iar că prin divorț femeia pierde numele patronimic al soțului.

Având în vedere că reclamanta își întemeiază cererea sa pe articolul 8 din aceeași lege a numelui, care permite „pentru o cauză bine cuvântată, schimbarea numelui patronimic sau adăogirea unui alt nume făcând în acest scop o cerere Ministerului de Justiție”.

Având în vedere că pentru a putea aprecia carac-

terul scrisorilor înfățișate de reclamantă, precum utilitatea lor în cauză, Curtea a încuviințat ca partea să arate legătura acelor scrisori cu procesul de față.

Că partea bazându-se pe acele scrisori pentru a legitima legăturile sufletești care au dăinuit între soți și că divorțul survenit nu a atins întru nimic respectul ce soțul îl păstra pentru devotamentul și demnitatea primei lui soții, este fără folos a se dovedi aceste împrejurări de intimitate sufletească între soți prin mijlocul acelor scrisori, întrucât faptele se stabilesc pe deplin din diferite acte publice, și anume din raportul Ministerului de Război către M. S. Regele, urmat de decretul-lege, devenit lege, acordând o recompensă națională primei soții a Generalului Grigorescu, prin care raport neopunerea soției la divorț este calificată, ca un gest eminent moral și înălțător.

Având în vedere că textul de lege invocat de reclamantă prevede o schimbare sau o adăogire de nume, pe când prin cererea sa reclamanta ține a păstra numele ce l'a avut în calitate de primă soție a defunctului General Grigorescu.

Că legea prevăzând în mod expres că soția pierde prin divorț numele patronimic al soțului ei, cererea merge împotriva scopului legii care a precizat că divorțul va avea asupra numelui întotdeauna acest efect.

Că, în această privință, partea nu se poate sprijini pe faptul că înalte personalități o desemnează încă cu numele sub care a fost cunoscută timp îndelungat sau pe legea acordând recompensă națională Doamnei Eleonora Arapu-Grigorescu, întrucât nu politetă în raporturile sociale, nici modul de individualizare întrebuițat de o lege, ar putea schimba normele după care se fixează numele și care sunt cărmuite numai de legea făcută anume în acest scop.

Considerând că reclamanta susține că prin modul cum a dus o căsnicie de peste trei-zeci ani, prin modul cum a crescut mai mulți copii cari au luptat pe front, prin modul cum a fost legată sufletește de viața întreagă a tânărului sublocotenent devenit eroul dela Mărășești, dânsa a contribuit la cinstirea numelui de Grigorescu, astfel că ar avea dreptul la păstrarea lui în societatea care a cunoscut-o o viață întreagă sub această denumire.

Considerând că ori-cât de respectabile ar fi sentimentele care revendică într'un interes pur moral conservarea unui nume purtat, din faptul căsniciei,

azi desfăcută, nu se poate asimila această speță, adică uzagiul numelui îngrădit dar țărnutit de lege, în speța în care este în joc interesul material al unei femei divorțale, d'a păstra numele pe care dânsa l'a făcut cunoscut prin profesiunea sau prin arta sa și care constituie pentru dânsa o adevărată proprietate personală.

Că însfârșit, în cazul de față, în care soțul recăsătorit lasă o văduvă purtând în mod legal numele său (art. 7), nu este aplicabil art. 8 inspirat din legea franceză pentru a aminti un usagiu cu totul deosibit și anume acela prin care, în Franța, o femeie măritată adaogă la numele soțului ei, numele ei propriu de familie.

Că, în speță, reclamanta tinzând nu a întări acte de stare civilă, ci a le contrazice, nu se poate sprijini nici pe legea numelui, nici pe obiceiurile noastre.

Că, astfel fiind, opozițiunea făcută de Elena General Grigorescu, văduva Generalului Eremia Grigorescu, se găsește întemeiată și cată a fi admisă, respingându-se cererea făcută de Eleonora Arapu, Ministerului de Justiție.

Pentru aceste motive, admite opozițiunea făcută de Elena General Eremia Grigorescu, prin petițiunea adresată Ministerului de Justiție și în consecință, respinge cererea făcută de intimata Eleonora Arapu Grigorescu, de a fi autorizată să adaoge la numele său de familie pe acela de General Eremia Grigorescu spre a se numi Eleonora Arapu General Eremia Grigorescu.

Semnați: Sever Tipei, N. N. Săulescu, Gr. Phereckide, G. Slătineanu, A. Rădulescu.

TRIBUNALUL JUDEȚULUI ROMAN

Audiența de la 27 Ianuarie 1921

Președenția d-lui D. Tomida, președinte

Judecător unic conform art. 6 din legea asupra drepturilor proprietarilor.

Sura Lazarovici cu Isac Cohn și a.

IRCHIRIERE. — NATURA CONTRACTULUI. — LOCATAR. — INCHIRIERE FĂCUTĂ ÎN VEDEREA UNEI ANUMITE PERSOANE.

INCHIRIERE. — REZILIEREA CONTRACTULUI. — SUB-INCHEIRIERE. — CLAUZĂ PROHIBITIVĂ. — RENUNȚARE TACITĂ.

INCHIRIERE. — LOCATAR PRINCIPAL. — SUB-INCHEIRIERE. — CLAUZĂ PROHIBITIVĂ.

1) Contractul de închiriere nu este un contract prin natura lui „intuitu personae”, astfel că dacă locatarul ar înțelege să încheie con-

tractul în vederea unei anumite persoane, intențiunea aceasta a părților contractante, va trebui să rezulte din conținutul actului. Proprietarul dar nu va putea obține rezilierea contractului de locațiune, dacă din termenii contractului nu va rezulta în mod formal și neîndoișor, că închirierea s'a făcut în mod special în considerația unei anumite persoane.

2) Când subînchirierea a luat sfârșit odată cu intentarea acțiunii, cererea de rezilierea contractului de locațiune nu este admisibilă. căci proprietarul nu poate să se plângă pentru o abatere dela contract, care în momentul intențării acțiunii nu mai există, cu atât mai mult când proprietarul avea cunoștință de subînchiriere, fără să fi protestat, ceiace se poate considera ca o renunțare tacită la clauza prohibitivă din contract.

3) Când locatarul principal a nesocotit clauza prohibitivă de subînchiriere și când prin contractul de locațiune nu se stipulează rezilierea lui de drept pe baza pactului comisoriu expres, instanțele judecătorești au facultatea să nu rezilieze contractul, când sublocația nu aduce nici o daună proprietarului.

Tribunalul,

Asupra acțiunii civile, intentată după legea asupra drepturilor proprietarilor, prin petiția înregistrată la No. 21232/1920 de către Moritș Lazarovici, în calitate de procurator al soției sale Sura Lazarovici, pe baza procurii autentificată de tribunalul Roman sub No. 801/1908 și ca soț pentru autorizare, cu domiciliul ales în Orașul Roman, strada Ștefan cel Mare No. 234, acțiune îndreptată contra părților Isac Cohn, M. Marcus și Iosef Weiselberg, de profesiune comercianți, cu domiciliul obligator în Orașul Roman, strada Ștefan cel Mare No. 97.

Având în vedere acțiunea, actele din dosarul cauzei dovezile administrate și concluziunile părților.

Având în vedere că reclamanta prin prezenta acțiune, cere tribunalului rezilierea contractului de locațiune a imobilului, proprietatea sa, situat în Orașul Roman, strada Ștefan cel Mare No. 97, închiriat părților Isac Cohn și M. Marcus, cu contractul de închiriere vizat de administrația financiară Roman la data de 23 Aprilie 1919 și subînchiriat în parte părâtului Iosef Weiselberg și a se ordona evacuarea imediată a imobilului, atât de chiriașii Isac Cohn și M. Marcus, cât și de subchiriașul Iosef Weiselberg.

Având în vedere, că motivele pe care reclamanta își întemeiază cererea sa de reziliere a contractului, sunt următoarele: 1) că contractul de locațiune care prevede și închirierea unei prăvălii, în care fusese instalat un magazin de manufactură, s'a încheiat „intuitu personae“ în vederea calităților personale ale ambilor chiriași principali, reclamanta înțelegând să se raporteze la asociația lor, la activitatea și priceperea profesională a fie căruia din ei, în legătură cu păstrarea bunului renume al prăvăliei închiriate, astfel că dacă în genere închirierea nu se face „intuitu personae“, de astă dată contractul de locație încheiat are acest caracter și prin urmare unul din chiriașii principali M. Marcus, retrăgându se din asociație și părăsind imobilul închiriat, contractul urmează să fie declarat desființat; 2) că părâtul Isac Cohn ar fi călcat clauza prohibitivă de subînchiriere din contract prin faptul că a subînchiriat mai multe camere de locuință părâtului Iosef Weiselberg.

Asupra primului motiv de reziliere:

Având în vedere că contractul de închiriere, nu este un contract prin natura lui „intuitu personae“, astfel că dacă părțile ar înțelege să încheie contractul în vederea unei anumite persoane, intențiunea aceasta a părților contractante va trebui să rezulte expres din conținutul actului. Proprietarul dar, nu va putea obține rezilierea contractului de locațiune, dacă nu va putea face dovada că închirierea s'a făcut în mod special, în considerațiunea unei anumite persoane;

Având în vedere că nici din cuprinsul clauzelor contractului de locațiune, nici din alte circumstanțe nu rezultă, că imobilul a fost închiriat expres ambilor chiriași principali și nu în mod separat fie căruia. Dacă în contract se face mențiune, că ambii părâți sunt comercianți și că s'a închiriat ca mobilier pentru prăvălie și stelajul, aceste mențiuni nu pot constitui de cât cel mult o indicațiune, că o parte din imobil a fost închiriat pentru destinație comercială, dar nici de cum că pe proprietară ar fi preocupat-o persoana chiriașului M. Marcus, care ar avea o competență comercială mai superioară chiriașului Isac Cohn, în vederea păstrării bunului renume al prăvăliei.

Din clauzele contractului nu rezultă, că pe proprietară ar fi preocupat-o raporturile cari puteau să existe între chiriașii Isac Cohn și M. Marcus, ca asociați și nici consecințele desfacerei acestei tovărășii, în legătură cu rezilierea contractului de locațiune de unde reiesă că proprietara n'a contractat cu chiriașii săi, ca asociați, ci în mod individual. Singura garanție pe care proprietara și-a luato prin contractul de locațiune, este aceia referitoare la plata chiriei și a daunelor cu privire la degradarea imobilului,

prevăzând pentru chiriași clauza solidarității, clauză inutilă, întrucât obligațiunile chiriașilor la plata chiriei și daunelor, sunt indivizibile, atunci când locatorul închiriind imobilul la două persoane, n'a stipulat achitarea parțială, după cum indivizibilitatea este și obligațiunea reciprocă a proprietarului, de a presta folosința lucrului închiriat, astfel că dacă două persoane au luat împreună cu chirie un imobil și în contract nu s'a stipulat vre o diviziune în privința obligațiunilor chiriașilor, proprietarul este îndreptățit ca să urmărească realizarea creanței sale pentru plata chiriei și a daunelor în întregime, de la ori cari din chiriași, conform art. 1057 și 1062 cod. civ.

Considerând că atunci când un contract de închiriere privește în mod egal pe doi chiriași, refuzul unuia de a continua locațiunea, nu poate vătăma celuilalt chiriaș, ce voiește să se prevaleze de drepturile ce decurg din contract și proprietarul nu se poate deslega de obligațiunile ce le are de a respecta contractul întemeindu-se pe refuzul unuia din chiriași de a continua contractul. Retragerea unui chiriaș nu îndreptățește dar pe proprietar, ca să ceară rezilierea contractului, pentru motivul că unul din chiriași nu poate să lipsească pe celălalt de folosința închirierii pentru timpul cât a mai rămas să curgă, iar proprietarul dacă ținea să nu rămână imobilul în locația unui singur chiriaș, trebuia să prevadă o clauză expresă de reziliere în contract, pentru cazul retragerii unuia din chiriași.

Că așa fiind, nerezultând, că contractul a fost încheiat „intuitu personae” și neputând fi vorba de micșorarea garanției pentru plata chiriei, sau a daunelor și nici de vre o culpă din partea chiriașului Isac Cohn, rămas ca locatar în imobil, acest prim motiv de reziliere nu este fondat. Cu atât mai mult, cu cât din proba testimonială administrată în cauză și anume din categorica arătare a martorului H. Haimovici, rezultă că proprietara a cunoscut la câteva luni după încheierea contractului de locațiune, părăsirea imobilului din partea chiriașului M. Marcus, iar dacă pârâtul M. Marcus a făcut la 28 Septembrie 1920 o notificare scrisă proprietarei, că numai înțelege să execute contractul din care reclamanta caută a deduce că n'a cunoscut retragerea lui M. Marcus de cât la data notificării, pentru ca să se vadă lipsa de seriozitate a acestui act, este de ajuns, să se facă alăturarea datelor de 28 Septembrie 1920, când s'a făcut notificarea, cu cea de a doua zi 29 Septembrie 1920, când s'a introdus reclamațiunea, pentru ca să rezulte într'un mod evident convenția proprietarei cu chiriașul M. Marcus, ca să i procure acest act, pentru ca pe baza lui să își întemeieze acțiunea de rezilierea contractului, fapt care este cu atât mai adevărat, cu cât M. Marcus se dezistase dela asociație

și locațiune cu un an înainte de notificare, după cum dovedește scrisoarea dela dosar adresată din partea sa lui Isac Cohn, iar proprietara în loc ca să-l urmărească pe M. Marcus pentru executarea contractului, face cerere de rezilierea contractului în contra chiriașului Isac Cohn. Pe actul de notificare deci, nu se poate pune nici-un temei.

Asupra celui de al doilea motiv de reziliere:

Având în vedere că reclamanta susține, că s'ar fi călcat clauza prohibitivă de sub—închiriere, sub închirindu-se câteva camere de locuință pârâtului Iosef Weiselberg.

Având în vedere că din contractul de închiriere intervenit între reclamanta Sura Lazarovici și pârâții Isac Cohn și M. Marcus, rezultă că „chiriașii nu vor putea sub—închiria imobilul nici în total, nici în parte, afară de regia din strada Ștefan cel Mare și frizeria din strada Aprodului Arbore, iar prăvălia din față numai pentru sezonul iarmarocului”.

Considerând că, chiar dacă pârâtul Isac Cohn a închiriat câteva camere de locuință pârâtului Iosef Weiselberg, cu începere de la 1 Octombrie 1919, reclamanta astăzi nu mai poate cere rezilierea contractului, de oare ce sub—închirierea a luat sfârșit odată cu intentarea acțiunii și nu se poate admite, ca proprietarul să se plângă pentru o abatere de la contract, care astăzi nu mai există, mai ales atunci când, cum este în specie, din proba testimonială administrată în cauză, rezultă în mod evident că proprietara avea cunoștință de sub—închiriere, fără să fi protestat, ceea ce se poate considera ca o renunțare tacită la clauza prohibitivă din contract.

Considerând că prin art. 1418 cod. civ. neprevăzându-se nici o sancțiune pentru locatarul principal, care sub—închiriază, nesocotind clauza prohibitivă, așa fiind trebuie să recurgem la dreptul comun, după care atunci când prin contract nu se stipulează rezilierea lui de drept, pe baza pactului comisoriu expres, instanțele judecătorești au facultatea să nu rezilieze contractul, când sublocațiunea nu aduce nici o daună proprietarului, după cum nu s'a căutat a se dovedi, că s'ar fi adus în sublocația pârâtului I. Weiselberg, astfel că nici din acest punct de vedere contractul nu poate fi reziliat. Că deci pârâții n'au derogat de la clauza prohibitivă din contractul de locație și prin urmare și acest al doilea motiv de reziliere este nefundat.

Considerând că din cele ce preced, rezultând dar, că acțiunea este neîntemeiată, tribunalul cată a o respinge ca atare.

Pentru aceste motive, redactate de d-l președinte D. Tomida, respinge, etc.